

Kurzus kódja(i): BMA-FLMD16-311.02

Kurzus címe: Kutatásmódszertan

Tanár neve: Varga Balázs

Kurzus időpontja, helye: kedd 09:00-10:30, - 135-ös terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus a kortárs kelet-európai film keresztkapcsolatait és kulturális gyakorlatait vizsgálja a nemzeti filmkultúrák és a transznacionalizmus összefüggésében. A fókuszban a cseh, lengyel, szlovák, román és magyar filmkultúrák példái, összehasonlító és párhuzamos elemzései állnak. A bevezető órákon áttekintjük a nemzeti filmkultúra (újra)értelmezésével kapcsolatos legfontosabb elméleti szövegeket, majd a transznacionalizmus (továbbá a kulturális/kritikaiföldrajz és a posztkolonializmus) különböző értelmezéseit vizsgáljuk meg – annak érdekében, hogy ezeket az értelmezési gyakorlatokat a posztszocialista kelet-európai film területére tudjuk alkalmazni. A kurzus második felében, hallgatói prezentációk alapján, esettanulmányok segítségével vizsgáljuk meg a felmerülő kérdéseket és elemzési-értelmezési lehetőségeket

Tématerv

Bevezető 1. A kelet-közép európai filmkultúrák átalakulása a rendszerváltás után.

Bevezető 2. Transznacionalizmus és szerzőiség. Small cinemas, global frames.

Az utolsó utáni újhullám / új román film.

Intimitás, kisrealizmus, territorialitás.

Mágikus kelet-európai realizmus.

Sverak, Hrebejk és a midcult problémái.

Határátkelések és kultúraközi találkozások.

Emlékezetpolitikai variációk: Pawlikowski, Smarzewski, Nemes Jeles, Jude.

Elképzelt szocializmus: a nosztalgjától a fantáziáig.

Lokális impulzusok, globális szerzőiség: Szumowska és Mundruczó.

Kurzus teljesítésének követelményei:

- 1. Órai munka:** aktív jelenlét, a műhelymunkában való részvétel
- 2. Házi feladatok:** a kijelölt feladatok határidőre való elkészítése
- 3. Prezentációk:** egy előre egyeztetett témát feldolgozó önálló vagy páros hallgatói munka alapján megtartott órai prezentáció és annak megvitatása.

A szeminárium folyamatos munkát igényel, háromnál több hiányzással, illetve háromnál több házi feladat kihagyásával a tárgyat nem lehet teljesíteni. 10 percnél hosszabb késés már hiányzásnak számít

Kötelező / ajánlott filmek: az első órákon egyeztetjük

Kötelező / ajánlott irodalom: Allan, Seán – Heiduschke, Sebastian (eds.): Re-imagining DEFA: East German Cinema in its National and Transnational Context. New York – Oxford: Berghahn Books, 2016.
Anderson, Benedict: Elképzelt közösségek. Gondolatok a nacionalizmus eredetéről és elterjedéséről. Budapest: L'Harmattan, 2006.
Bergfelder, Tim: National, Transnational or Supranational Cinema? Rethinking European Film Studies. Media, Culture & Society vol. 27, no. 3. (Autumn 2005) pp. 315-331.
Berghahn, Daniela – Sternberg, Claudia (eds.): European Cinema in Motion: Migrant and Diasporic Film in Contemporary Europe. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.
Dudková, Jana: Between the Center and the Margin: The Notion of Central Europe in Slovak Cinema after 1989. Illuminace (2013) no. 4.
Durovicová, Natasa – Newman, Kathleen e. (eds.): World Cinemas, Transnational Perspectives, London and New York: Routledge, 2010.

Ezra, Elizabeth – Rowden, Terry (eds): *Transnational Cinema: The Film Reader*. London and New York: Routledge, 2006.

Fisher, Austin and Smith, Iain Robert (eds.): *Transnational Cinemas: A Critical Roundtable*. *Frames Cinema Journal* (2016) no. 9.
<http://linkis.com/framecinemajournal.com/umQIn>.

Gerencsér Péter: *Alter/natív identitások. A szlovák film transznacionalitása*. *Metropolis* (2017) no. 4.

Hannerz, Ulf: *Transnational Connections: Culture, People, Places*. London and New York: Routledge, 1996.

Hayward, Susan: A „nemzeti” fogalmának meghatározása egy ország filmművészetében. (ford. Máthé László) *Metropolis* 5 (2001) no. 1. pp. 21–28.

Higbee, Will – Lim, Song Hwee: *Concepts of Transnational Cinema: Towards a Critical Transnationalism in Film Studies*. *Transnational Cinemas* (2010) no.1. pp. 7–21. [Magyarul: Higbee, Will – Lim, Song-hwee: A transznacionális filmművészet fogalma. *Kritikai transznacionalizmus a filmtudományban*. (ford. Fábics Natália) *Metropolis* (2017) no. 4.

Higson, Andrew: *The Concept of National Cinema*. *Screen* 30 (1989) no. 4. pp. 43–44.

Hjort, Mette – Mackenzie, Scott (eds.): *Cinema and Nation*. London: Routledge, 2000.

Imre Anikó (ed.): *A Companion to Eastern European Cinema*. Oxford: Blackwell, 2012.

Imre Anikó: *A tévés szocializmus transznacionális keretben*. *Apertúra* (2015 ősz) <https://uj.apertura.hu/2015/osz/imre-a-teves-szocializmustransznacionalis-keretben/>

Kelet-Európa és a posztkolonializmus. *Szépirodalmi Figyelő* (2012) no. 4.

Kjosszev, Alexander: *Megjegyzések az önmagunkat kolonizáló kultúrákról*. *Magyar Lettre Internationale* (2000) no. 34.

Kalmár György: *A válság mozija. A 21. századi európai rendezői film*. Budapest: Gondolat, 2023.

Mazierska, Ewa – Goddard, Michael (eds.): *Beyond the Border: Polish Cinema in a Transnational Context*. New York: Rochester University Press, 2014.

Mazierska, Ewa – Kristensen, Lars – Närke, Eva (eds.): *Postcolonial Approaches to Eastern European Cinema: Portraying Neighbours On-Screen*. London and New York: I.B. Tauris, 2014

Mazierska, Ewa: *Eastern European Cinema: Old and New Approaches*. *Studies in Eastern European Cinema* 1 (2010) no. 1.

Metropolis-összeállítások (Transznacionális film, Kortárs román film)

Naficy, Hamid: *An Accented Cinema: Exilic and Diasporic Filmmaking*. Princeton: Princeton University Press, 2001.

Nagib, Lúcia – Perriam, Christopht – Dudrah, Rajinder Kumar (eds.): *Theorizing World Cinema*. London: I.B. Tauris, 2012.

Palacio, Manuel – Tüschmann, Jörg (eds.): *Transnational Cinema in Europe*. Wien: Lit Verlag, 2014.

Rawle, Steven: *Transnational Cinema: An Introduction*. London: Palgrave, 2018.

Smith, Iain Robert – Verevis, Constantine (eds.): *Transnational Film Remakes*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2017.

Smith, Iain Robert: *The Hollywood Meme: Transnational Adaptations in World Cinema*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2016.

Strausz László: *Hesitant Histories on the Romanian Screen*. London: Palgrave Macmillan, 2017.

Stone, Rob – Cooke, Paul – Dennison, Stephanie – Marlow-Mann, Alex (eds.): *The Routledge Companion to World Cinema*. London – New York: Routledge, 2017.

Transznacionális film. *Metropolis* (2017) no. 4.

Virginás Andrea (ed.): *Cultural Studies Approaches in the Study of Eastern European Cinema: Spaces, Bodies, Memories*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2016.

Virginás Andrea: *Film Genres in Hungarian and Romanian Cinema: History, Theory and Reception*. Lanham, MA: Lexington Books, 2021.

